

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 186
Бања Лука, 4.6.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља СЗ С. И.И., коју заступа законски заступник Д.Т., против туженог Г И.С., кога заступа Правобранилаштво Републике Српске Сједиште замјеника Пале Соколац, ради испуњења уговора, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-0-Пж-07-000 062 од 27.9.2007. године, на сједници одржаној 4.6.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Сокоцу број 089-0-Пс-06-000 223 од 25.1.2007. године тужитељ је одбијен са захтјевом да му тужени плати износ од 227.678,66 КМ са затезном каматом од 1.1.2005. године до исплате и одлучено је да „трошкове таксе на тужбу и таксе на одлуку у износу од 2.000,00 КМ сноси тужитељ“.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Сарајеву број 014-О-Пж-07-000 062 од 27.9.2007. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да се жалба тужитеља уважи, првостепена пресуда преиначи и тужбени захтјев уважи или да се та пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Тужитељ у тужби захтјевом тражи да му тужени (који је задругарима дао грађевински материјал, под уговореним условима) плати износ од 227.678,66 КМ по основу трошкова његовог увоза из иностранства (из Републике Србије) које је платио у име задругара (њих 131) приликом увоза тог материјала.

На основу резултата проведеног поступка првостепени суд је утврдио, да је тужени према члану 4. Одлуке Повјереништва Г С. - сада И.С. број 01-1228/96 од 25.12.1996. године у склопу реализације Пројекта изградње С. - сада И.С., преузео обавезу суфинансирања колективне стамбене изградње у Новом насељу Д. 1 и Д.М. Обавеза туженог се односила на испоруку грађевинског материјала у висни од 65% од пакета за једну стамбену јединицу чија појединачна вриједност износи 4.023,18 КМ и у обезбјеђењу локације - земљишта са правом кориштења у корист крајњег корисника неизграђеног градског грађевинског земљишта. Тужени је Одлуком број 01-1600-1/00 од 14.9.2000. године утврдио услове за додјелу грађевинског материјала Општинској бораčkoј организацији И.б. за изградњу стамбених јединица за смјештај избјеглог и расељеног становништва. У испуњењу своје обавезе из пројекта II стамбене изградње у поменутиим насељима, тужени је као инвеститор, закључивао уговоре са крајњим корисницима-здругарима (за које је тужитељ градио станове) о преносу права кориштења грађевинског земљишта, висини накнаде за уступљено грађевинско земљиште и о уступљеном грађевинском материјалу у вриједности од 4.023,18 КМ, под уговореним условима. У смислу члана VII уговора крајњи корисник уступљеног му грађевинског материјала дужан је да сноси све трошкове настале у СРЈ и РС везане за увоз грађевинског материјала (превоз, увоз на таксе, шпедитерске услуге, царински терминали...) а тужени је за здругаре који нису добили грађевински материјал, тужитељу, као носиоцу стамбене изградње, уплаћивао средства на име грађевинског материјала у истом том износу од 4.023,18 КМ.

На основу оваквог стања чињеница првостепени суд је закључио да тужитељ изведеним доказима није доказао да је у материјално правном односу са туженим по основу реализације Пројекта II стамбене изградње у наведеним насељима. Из тих разлога примјеном члана 102. ст. 2. Закона о парничном поступку и члана 123. истог закона одбио је тужитеља са тужбеним захтјевом.

Другостепени суд прихватајући чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда закључује да је правилно становиште првостепеног суда да тужитељ и тужени нису били у пословном односу за изградњу станова у објектима у наведеним насељима, те да околност (на коју се указује у жалби тужитеља) да је првостепени суд писмени отправак пресуде израдио са закашњењем а не у року одређеном на главној расправи, не представља повреду одредаба парничног поступка која би утицала на законитост првостепене пресуде. Зато је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Другостепена одлука је правилна.

Стварна легитимација у парници представља материјално правни однос странака према предмету спора, односно према праву за чију је заштиту парница покренута, па су у тој парници стварно легитимисани (активно и пасивно) учесници - субјекти материјално правног односа из којег је парница настала. Питање стварне легитимације је материјално правне природе од чијег постојања зависи основаност тужбеног захтјева. Активна легитимација припада лицу које у одређеном материјално правном односу има положај овлаштене стране која захтијева (тужитељ), а тужени је пасивно легитимисан, ако се одговарајућа дужност везује за њега.

Потраживање у односу на туженог тужитељ заснива на тврдњи да је као реализатор Програма изградње станова у насељу Д. 1 и Д.М. сачинио калкулацију цијене стана по 1 м² у коју није урачунао вриједност грађевинског материјала од 4.023,18 КМ (у ком износу је тужени суфинансирао изградњу станова додјелом грађевинског материјала или исплатом тог износа лицима којима није додијелио грађевински материјал) ни трошкове превоза, увозне таксе, шпедитерске услуге, услуге царинских терминала, царину, порез на промет и друге трошкове везане за увоз грађевинског материјала јер је накнаду тих трошкова „очекивао од туженог“. Наводи да нема правну могућност да од задругара (њих 131) за које је сносио ове трошкове и вршио изградњу станова, тражи плаћање трошкова увоза грађевинског материјала из Републике С., а да тужени ту могућност има на основу уговора закљученог са задругарима, као крајњим корисницима грађевинског материјала.

Наиме, из стања списка овог предмета произлази да је тужитељ био носилац стамбене изградње у наведеним насељима и да је тужени у складу са Одлуком о условима за додјелу грађевинског материјала за изградњу стамбених јединица Општинској борачкој организацији И.б. Д. 1 и Д.М., према условима из Пројекта II у С., сада И.С. закључивао појединачне уговоре са крајњим корисницима (задругарима). Уговорима су уређена питања: преноса права кориштења неизграђеног градског грађевинског земљишта у корист крајњег корисника (тачка I и II уговора) и давање грађевинског материјала (тачка III уговора) што је била обавеза туженог, као инвеститора према крајњим корисницима (задругарима). На основу тих уговора заснован је материјално правни однос између туженог и задругара као крајњег корисника у погледу учешће туженог у суфинансирању стамбене изградње. Уговорне стране у овом уговорном односу су дакле, тужени и задругар као крајњи корисник а не и тужитељ, па овај уговор производи правно дејство само у односу на наведене уговорне стране.

Тачком VII уговора предвиђено је да је крајњи корисник дужан да сноси трошкове настале у Републици Ј. и РС који се односе на увоз грађевинског материјала наведене у том члану уговора и да ти трошкови не улазе у износ њиховог кредитног задужења, према туженом.

Према томе, у заснивању уговорног односа између тужитеља и задругара као крајњих корисника у чије име и за чији рачун је тужитељ платио трошкове увоза грађевинског материјала из тачка VII уговора, тужитељ није уговорна страна. Како тужитељ није у материјално правном односу са туженим, из ког односа захтијева исплату средстава у укупном износу од 227.678,66 КМ, дужност на накнаду трошкова увоза грађевинског материјала (чија појединачна вриједност по процјени тужитеља износи по 4.023,18 КМ а за 131 задругара у чије име је тужитељ платио те трошкове износи укупно 227.678,66 КМ) и по оцјени овога суда, не везује се за туженог. Везивање ове обавезе за туженог није засновано на Одлуци о условима за додјелу грађевинског материјала за изградњу стамбених јединица... број 01-1600-1/00 од 14.9.2000. године а ни на Уговору о преносу права кориштења грађевинског земљишта, накнади за уступљено грађевинско земљиште и накнади за испоручени грађевински материјал за изградњу стамбеног објекта по Пројекту II изградње С. -сада И.С.,

па је правилан закључак нижестепених судова да тужитељу не припада овлашћење да у односу на туженог захтијева исплату трошкова увоза грађевинског материјала у траженом износу.

Због недостатка стварне легитимације парничних странака у овом спору, овај суд није разматрао ревизионе приговоре о погрешној примјени материјалног права.

Нису основани ревизиони наводи да је другостепени суд починио повреду одредбе члана 8. и члана 10. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03 до 63/07, даље: ЗПП) јер је правилном и ваљаном оцјеном изведених доказа стекао увјерење о недостатку стварне легитимације парничних странака, а да у провођењу поступка својим поступањем није повриједио начело процесне економије поступка и начело злоупотребе права.

Ревизиони приговори да је другостепени суд оцијенио само садржину уговора закљученог између туженог и „физичких лица“ тј. крајњих корисника (задругара) иако у списима предмета постоје и други докази и да се побијана пресуда не осврће на те доказе те да је тиме починио повреду члана 191. ст. 4. ЗПП, нису основани. Код чињенице да недостаје стварна легитимација парничних странака, што је одлучна чињеница за основаност предметног потраживања, опјена и других доказа, указује се ирелевантном.

Остали наводи ревизије нису од значаја за одлучивање о спору.

Произлази дакле, да побијана пресуда нема недостатака на које тужитељ указује у ревизији, нити недостатака на које овај суд у смислу члана 241. ЗПП пази по службеној дужности. Из тих разлога а на основу члана 248. ЗПП одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић